



**KØBENHAVNS KOMMUNE**

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Center for Policy

**NOTAT**

**Til**

**Børne- og Ungdomsudvalget**

17-08-2015

Sagsnr.

2015-0190436

**Opfølgning på BUU-møde den 12. august med orientering om inklusionspakken 2011 og den tilknyttede økonomi**

Dokumentnr.

2015-0190436-1

På BUU-møde den 12. august 2015 drøftede udvalget temaet inklusion. I tilknytning til drøftelsen blev Børne- og Ungdomsforvaltningen bedt om at redegøre for det økonomiske omfang af Tidlig indsats- og inklusionspakken, som blev vedtaget af BUU i 2011. Orienteringen er vedlagt i form af kort notat – se bilag 1.

Sagsbehandler

Asger Hermansen

Ligeledes til udvalgets orientering vedlægges (bilag 2) svar til Sundheds- og Omsorgsborgmester Ninna Thomsen (SF) om Børne- og Ungdomsforvaltningen forslag til budgetforhandlingerne 2016 til indsatser, som kan understøtte inklusion i Københavns Kommune.

**Center for Policy**

Gyldenløvesgade 15  
1600 København V

E-mail

CEIG@buf.kk.dk

EAN nummer

5798009371201



05-08-2015

Sagsnr.  
2015-0162622

Dokumentnr.  
2015-0162622-4

## **Indsatser vedrørende inklusion**

### **Baggrund**

Sundheds- og Omsorgsborgmester Ninna Thomasen (SF) har spurgt til om Børne- og Ungdomsforvaltningen har nye forslag til indsatser, som kan understøtte inklusionen i Københavns Kommune eller om forslagene i det budgetnotat, der blev udarbejdet til budget 2015 stadig er gældende?

Børne- og Ungdomsforvaltningen beskriver nedenfor de indsatsområder, som forvaltningen vurderer, vil fremme inklusionsindsatsen yderligere. Forslagene indgår som en del af det budgetforslag, som Børne- og Ungdomsforvaltningen fremsætter til budgetforhandlingerne under titlen "Elevernes læring i centrum" under budgettemaet "et løft til folkeskolen".

Der er med Tidlig Indsats og Inklusionspakken i 2011 implementeret en lang række indsatser, der tilsammen skal sikre gode inkluderende skoletilbud til alle børn i Københavns Kommune. Det drejer sig bl.a. om:

- Etablering af ressourcecentre på alle skoler
- Ansættelse af inklusionspædagoger på alle skoler
- Udlægning af flere ressourcer til inkluderende arbejde
- Fleksible tilbud som alternativ til specialskole og dagbehandling
- Kompetenceudviklingsindsats omkring inklusion målrettet pædagoger og lærere
- Etablering af nye kompetencecentre, der rådgiver og vejleder skolerne omkring elever i udsatte positioner

Dertil har forvaltningen fået en 1-årig bevilling fra Finanspuljen til Inklusion, til at afprøve partnerskaber mellem almenskolen og dagbehandling samt til at udvide kompetencecentreindsatsen.

Med disse indsatser er de strukturelle rammer for inklusionsarbejdet i København på plads med 3-delt organisering af indsatsen og supporten: på skoleniveau, på områdeniveau og bydækkende niveau. Vi har fået økonomien på specialområdet i balance, og vi har nu en stabil eksklusionsprocent.

Inklusion handler om, at alle børn og unge oplever sig som aktive deltagere i fællesskaber. Der er tale om en vedvarende opgave i alle skoler og institutioner, som involverer alle børn, unge, forældre, medarbejdere og ledere. Der er med andre ord tale om en langsigtet forandringsproces, og derfor arbejder forvaltningen også på – i dialog

### **Ressourcer**

Gyldenløvesgade 15  
1600 København V

Mobil  
2364 8403

E-mail  
EG1T@buf.kk.dk

EAN nummer  
5798009371201

med blandt andet elever, forældre, lærere og ledere - at videreudvikle og forankre de etablerede løsninger.

Lærerne giver udtryk for, at ressourcecentrene og kompetencecentrene er en god støtte i deres daglige arbejde, men at de også stadig har behov for yderligere støtte i form af både viden, kompetencer og ”ekstra hænder”.

## **Indhold**

For at styrke inklusion anbefaler forvaltningen, at der fokuseres på følgende områder, der supplerer de eksisterende løsninger og indsatser:

1. Udvidelse af kompetencecentrene
2. Kompetenceudvikling
3. Forpligtende samarbejder mellem dagbehandling og alment skoler
4. Tilførelse af fysio-/ergoterapeuter
5. Flere voksne til at understøtte inklusionsindsatsen
6. Styrket forældresamarbejde
7. Faglig implementeringsagent til to-sprogsområdet

### **1. Udvidelse af kompetencecentrene**

Der er i dag etableret kompetencecentre på 7 specialiserede skole- og dagtilbud. Kompetencecentrene tilbyder rådgivning og vejledning om børn i udsatte positioner til skoler og dagtilbud. Vejledningen foregår helt ude på skolen eller institutionen tæt på barnet og det miljø, som barnet indgår i.

Kompetencecentrenes tilbud er blevet så stor en succes, at efterspørgslen blandt kommunens øvrige dagtilbud og skoler er steget kraftigt. Der kan derfor nu opstå ventetid til tilbuddene. For at give skoler og institutioner mulighed for med kort varsel at få vejledning fra et kompetencecenter på et specifikt område som fx autisme og ADHD, er der behov for en udvidelse af kapaciteten på de kompetencecentre, som har størst efterspørgsel.

Ud over dette arbejde har kompetencecentrene fået en ny stor opgave ift. at vejlede skoler, når de enkelte skoler skal iværksætte et skoleflex, som alternativ til dagbehandling eller et BUF-flextilbud, som alternativ til en specialskoleplads. Kompetencecentrene skal medvirke til at beskrive indsatsen for barnet sammen med ressourcecentrene og efterfølgende skal de stå til rådighed ift. løbende sparring og vejledning. Der vil med fordel kunne arbejdes med co-teaching ift. de fleksible tilbud, således at special- og alment lærer sammen planlægger, afholder og evaluerer undervisningen for det enkelte barn. Dette vil kræve at de involverede kompetencecentre får kompetenceudvikling ift. co-teaching, og at der afsættes midler til de kompetencecentre som er relevante ift. de fleksible tilbud.

## **2. Kompetenceudvikling**

I kølvandet af Tidlig indsats og inklusionspakken gennemførte forvaltningen en række kompetencegivende forløb for lærere, pædagoger og ressourcepersoner. Lærerne peger imidlertid på, at inklusion er en af de største udfordringer ift. at lykkedes med at skabe et højt fagligt niveau og trivsel blandt elever og trivsel blandt lærere. KLF peger på, at lærere mangler kompetencer i klasserumsledelse og erfaringerne viser endvidere, at der er behov for at udvide lærerens viden om inklusion i et alment perspektiv. Derfor foreslås, det at der afsættes midler til en kompetenceudviklingsindsats for lærere, således at vi får skabt en fælles forståelse af inklusionsopgaven og styrket kompetencerne i en inkluderende praksis. Der foreslås afsat midler til en solid kompetenceudvikling inden for klasserumsledelse, organisering af læringsmiljøet og specialpædagogisk viden.

## **3. Forpligtende samarbejde mellem dagbehandling og alment skoler**

Skoler kalder på en større grad af viden om børn, som har sociale adfærdsproblemer. Samtidig ses en stigning i antallet af børn som visiteres til dagbehandling. Et tættere samarbejde mellem dagbehandling og alment skolerne kan styrke alment skolens viden om og kompetencer i at håndtere børn, som fx er udadreagerende, så de ikke ender i et dagbehandlingstilbud, ligeledes vil et tættere samarbejde bidrage til, at flere børn bliver sluset tilbage i et almindeligt skoletilbud igen. Forskning viser, at co-teaching, hvor en lærer og en lærer med specialpædagogisk viden planlægger, afholder og evaluerer undervisningen sammen har vist gode resultater, ligesom partnerskabet kan styrkes gennem fælles aktivister.

## **4. Tilførelse af fysio-/ergoterapeuter**

Flere børn er motorisk udfordrede, samtidig viser forskning, at der er en sammenhæng mellem motorik og læring. Ved at tilføre fysio- og ergoterapeutkompetencer til i hvert af de 5 BUF-områder, styrkes skoler og dagtilbuds mulighed for i højere grad at understøtte børn, som har motoriske udfordringer, autisme og/eller ADHD. Derved skabes rammer for, at alle børns behov imødekommes i læringsmiljøet, også de motoriske aktive børn, som lærer bedst, hvis der er mulighed for at de kan bevæge sig imens de lærer.

## **5. Flere voksne til at understøtte inklusionsindsatsen**

Udover at have adgang til viden, støtte, vejledning og support i forhold til inklusionsarbejdet, så er der også situationer, hvor der er behov for, at få akut assistance, når det brænder på. For at styrke inklusionsindsatsen foreslås en udvidelse af antallet af områdernes tværfaglige støttefunktioner for at understøtte lærere og pædagoger i en inkluderende indsats. Her tænkes på flere pædagoger med kompetence inden for inklusion samt flere psykologer og støttepædagoger. Der er i

dag afsat midler til en inklusionspædagog på hver alment skole. Tilbage meldingen fra skolerne er, at inklusionspædagogerne er en ressource, når det handler om at sætte inklusion på dagsordenen.

## 6. Forældresamarbejde

For at sikre en inkluderende folkeskole er det afgørende, at der er opbakning og forståelse blandt forældrene. Til at understøtte skolernes opgave med at sikre denne opbakning og forståelse blandt forældrene etableres et pilotforløb, som giver teams af lærere og pædagoger kompetencer til at gennemføre dialogbaserede forældremøder om inklusion. Skoler får mulighed for at tilmelde sig et forløb, hvor konsulenter med viden inden for områder støtter lærere og pædagoger i tilrettelæggelse, gennemførelse og efterbehandling af et dialogbaseret forældremøde, hvor inklusion er omdrejningspunkt.

## 7. Styrket evidensbaseret tilgang til tosprogede elever

De faglige resultater blandt tosprogede elever ligger markant lavere end øvrige elever. Der er behov for en styrket evidensbaseret tilgang til arbejdet med elever med dansk som andetsprog med fokus på sproget i al undervisning, samt udvikling af kompetencer inden for inkluderende læringsmiljøer, sprogarbejde og sprogstimulering i indskolingen og i samarbejde med fritidstilbuddene, styrket forældreinddragelse samt interkulturel pædagogik. Derfor søges midler til en ressourceperson til det faglige implementeringsteam, der kan supportere skolerne med dette.

## Økonomi

<i>(1.000 kr. – 2015 p/1)</i>	2016	2017	2018	2019	I alt
Udvikling af inkluderende læringsmiljøer					
Kompetencecentre	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Kompetenceudvikling	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Forpligtende samarbejder mellem dagbehandlingshjem og alment skoler	640	1.100	1.100	1.100	3.940
FYS/ERGO	2.500	2.500	2.500	2.500	10.000
Pædagoger med kompetencer inden for inklusion	6.175	6.175	6.175	6.175	24.700
Psykologer	3.000	3.000	3.000	3.000	12.000
Tale-hørelærere	3.000	3.000	3.000	3.000	12.000
Forældresamarbejde:	253				0
Udgift To-sprogsFIT	2.000	2.000	2.000		6.000
<b>Indsats i alt</b>	<b>17.315</b>	<b>17.775</b>	<b>17.775</b>	<b>17.775</b>	<b>70.640</b>



17-08-2015

## Bilag 1

### Oversigt over indsatser, som blev finansieret med Tidlig indsats- og inklusionspakken

Oversigten nedenfor rummer den finansiering, som blev besluttet med vedtagelsen af Tidlig indsats- og inklusionspakken 2011 (2011-139536). Efterfølgende er der poster, hvor økonomien har været justeret grundet politiske og administrative prioriteringer som fx via sammenlægning af antal områder i forvaltningen fra 8 til 5.

Ud over midlerne til inklusionspædagoger, som blev prioriteret i budget 2012, blev alle midlerne tilvejebragt inden for den eksisterende økonomiske ramme.

Beløbene er angivet i 2011 pl-niveau.

Mio. kr. 2011 pl-niveau	2011	2012	2013	2014	2015	Supplerende oplysninger
<b>Tidlig indsats</b>						
Opnormering af sociale normeringer i dagtilbud		5,0	9,9	9,9	9,9	Varige midler
Varig finansiering og opnormering af småbørnspsykologer i PPR		7,0	7,0	7,0	7,0	Varige midler Den tidligere tildeling til småbørnspsykologer på 3,5 mio. kr. er gjort permanent fra 2012. Derudover er der foretaget en opnormering af småbørnspsykologer i PPR på 3,5 mio. kr.
Familiepladser		1,3	1,3	1,3	1,3	Varige midler Puljen til familiepladser er opskrevet med 1,3 mio. kr.
Kompetenceudvikling	8,6	6,0	3,2	0,7	0,7	De 0,7 mio. kr. er varige midler til kompetencecentre.
Inklusionsparat indretning	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	Engangsbevilling
Midler til etablering af fleksible tilbud i almene skoler som alternativ for elever, der er visiteret til specialskole eller specialklasserække		0,0	5,6	13,5	13,5	Varige midler Finansieres ved et tilsvarende fald i etablering af specialskole- eller specialklasserækkeplads

Sagsnr.  
2015-0190436

Dokumentnr.  
2015-0190436-2

Sagsbehandler  
Asger Hermansen

**Center for Policy**  
Gyldenløvesgade 15  
1600 København V

E-mail  
CEI G@buf.kk.dk

EAN nummer  
5798009371201

						er
Udvidelse af støtteressourcer på fritidsområdet på op til:		4,2	7,2	7,2	7,2	Varige midler
Opnormering PPR		2,0	2,0	2,0	2,0	Varige midler
Fritids- og klubtilbud til unge med særlige behov i aldersgruppen 18-25 år (forsøg)	0,8	2,0	0,0	0,0	0,0	Ikke varige midler, men har været forlænget frem til og med 2015. Tilbuddet ophører med mindre det prioriteres med budget 2016.  Tilbuddet er oprettet på Engskolens fritidshjem og Klub Rughave.
Inklusionspædagoger		9,6 <sup>1</sup>	23	23	23	Varige midler

<sup>1</sup> Beløbet udgør 5/12 af 23 mio. kr., som dækker august – december 2012